

Antreprenoriat social

Prof.dr. Monica Răileanu Szeles
Universitatea Transilvania din Brașov

Întreprinderea socială de inserție

- ▶ L 219/2015 - întreprinderea socială care are permanent cel puțin 30% din personalul angajat aparținând grupului vulnerabil
- ▶ Certificare: prin acordarea mărcii sociale
- ▶ Scop: lupta împotriva excluziunii, discriminărilor și șomajului prin inserția socioprofesională a persoanelor defavorizate
- ▶ Obligație: **măsuri de acompaniament**, care să asigure inserția profesională și socială pentru persoanele vulnerabile (angajați)
- ▶ Măsuri de acompaniament: informare, consiliere, acces la formele de pregătire profesională, adaptare la locul de muncă la capacitatea persoanei, și accesibilizarea sa în funcție de nevoile persoanelor.
- ▶ Pentru aplicarea măsurilor de acompaniament colaborează cu: cu serviciile publice de asistență socială de la nivel județean și local, agențiile de ocupare, centrele de furnizare de servicii integrate de asistență medicală, psihologică și socială

Grupuri vulnerabile

- ▶ Persoane aflate în sistemul de protecție a copilului sau care provin din acest sistem
- ▶ Persoane din familiile beneficiare de ajutor social
- ▶ Persoane care fac parte din familii beneficiare de alocație pentru susținerea familiei
- ▶ Persoane solicitante de azil sau beneficiare ale protecției internaționale
- ▶ Persoanele fără adăpost
- ▶ Persoanele aflate în situație de risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai

Finanțarea și facilitățile întreprinderii sociale de inserție

- ▶ Finanțare - din surse publice și/sau private, naționale ori internaționale
- ▶ Gratuitate pentru emiterea mărcii sociale și înregistrarea în Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale
- ▶ Facilități din partea autorităților administrației publice locale:
 - ❖ Atribuire de spații/ terenuri în domeniul public
 - ❖ Sprijin în promovarea produselor/ serviciilor/ turismului
 - ❖ Scutiri de impozite și taxe locale și sprijin de natura ajutorului de stat

Întreprinderea socială

- ▶ PJ care funcționează pe baza principiilor de economie socială = Entitate de economie socială, creată pentru a rezolva o nevoie socială
 - ❖ aloacă minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare
 - ❖ se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale;
 - ❖ aplică principiul echității sociale față de angajați, asigurând niveluri de salarizare echitabile, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de 1 la 8.
- ▶ **Economie socială** - suma activităților destinate interesul general, intereselor unei colectivități, prin creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupului vulnerabil și/sau producerea și furnizarea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări.
- ▶ Principiile de economie socială

Caracteristicile economiei sociale

- ▶ Prioritate acordată obiectivelor sociale, în detrimentul profitului - majorarea profitului pentru creșterea impactului social
- ▶ Sunt independente de instituțiile statului
- ▶ Controlul asupra întreprinderii este democratic și independent de contribuția la capitalul social
- ▶ Solidaritate și responsabilitate
- ▶ Majoritatea entităților de acest gen din România îmbracă forma SRL-urilor al căror acționar majoritar sunt asociații/ fundații - pentru a crește accesul la creditare
- ▶ Acces limitat la creditare

Surse de venit ale întreprinderilor sociale

- ▶ Venit din activitatea economică
- ▶ Subvenții, granturi și fonduri nerambursabile (FSI și programul Start-Up Nation)
- ▶ Contribuțiile membrilor (voluntariat)
- ▶ Sponsorizări și donații
- ▶ Procent din impozitul anual datorat
- ▶ Acces limitat la creditare
- ▶ Finanțarea publică (majoritară) - susținerea start-up-urilor din domeniu și a integrării grupurilor dezavantajate pe piața muncii

În România, nu există în prezent nicio entitate care să evalueze exhaustiv nevoia de finanțare a întreprinderilor sociale

Exemple

- ▶ Întreprinderile sociale inițiate de întreprinzătorii romi (Stănescu et al, 2012)
 - întreprinderi de valorificare a tradiției meșteșugărești (prelucrare, lemn, fier forjat, aramă, alamă, aur, argint etc.);
 - întreprinderi de valorificare a unor oportunități locale (legumicultură, ciupercării, culegerea fructelor de pădure, reciclarea deșeurilor etc.);
 - întreprinderi care acoperă nevoi locale (frizerie, coafor, salubritate, construcții, croitorie, patiserie etc)

Întreprinderea socială în UE

Deși la nivelul UE identificăm mai multe abordări și definiții, se consideră că întreprindere socială europeană este întreprinderea pentru care:

- ▶ Impactul social este mai puternic decât generarea de profit pentru acționari sau creditorii;
- ▶ Profitul este reinvestit în scop social
- ▶ Managementul este asigurat de antreprenori în mod transparent, corect și inovativ, prin implicarea activă a tuturor părților interesate.

Finanțarea întreprinderilor sociale în România

- ▶ Instituții financiare nebancare, potențial finanțatoare ale economiei sociale
- ▶ nu există instrumente dedicate de finanțare pentru segmentul ONG și de antreprenariat social
- ▶ România este singura țară din Uniunea Europeană care nu are un instrument dedicat creditării întreprinderilor sociale
- ▶ ONG-urile specializate în antreprenariat social - dependente de fundraising, finanțare din fonduri europene și din fonduri publice
- ▶ Exemple: UtilDeco, JobDirect și WISE.travel

Surse de finanțare pentru întreprinderile sociale. Din practica internațională

- ▶ Granturi oferite de fundații destinate antreprenorilor din sfera socială

Ex. <https://www.unltd.org.uk/>

Pentru întreprinderile sociale generatoare de profit, modelul de finanțare este cel specific tuturor întreprinderilor, adaptat la stadiul dezvoltării respective:

- **Angel investors** (investitori de tip business angel)

În acest context:

- Investitori motivați de considerente ideologice, și interesați de beneficiul social, și nu de cel financiar

- Fundații, familie, prieteni

- Sume mici plasate fie o singură dată la început, fie ca investiții periodice

- **Crow-funding**

- Platforme care reunesc un număr mare de investitori de talie mică

- Investitorii cred în modelul de afaceri sau misiunea socială a întreprinderii sociale

- Se bazează pe rețele largi de prieteni, familie, colegi mobilizați prin intermediul platformelor sociale

- Investiție per investor mică, quantum mare al investiției totale

Surse de finanțare pentru întreprinderile sociale

Din practica internațională

□ Instituții financiare

- Pun mai mare accent pe beneficiul financiar decât pe cel social
- Sunt mai degrabă interesate de afacerile mai puțin riscante

□ Fondurile de investiții

- Investitorii urmăresc creșterea constantă și sigură a capitalului lor pe termen lung
- Abordare conservatoare a politicii investiționale
- Proiecte de responsabilitate socială

□ Fonduri de tip venture-capital

- Investitori puternici, care dispun de capital important - plasare în start-upuri cu potențial mare de creștere pe termen lung
- Risc înalt, rentabilitate așteptată mare
- Interesați atât de beneficiul financiar, cât și de cel social